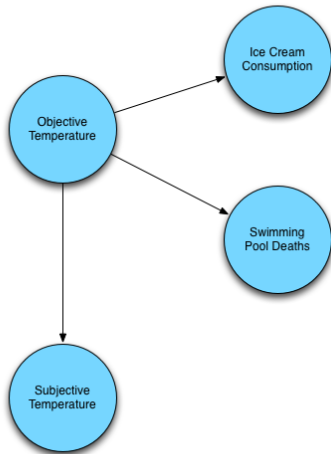

Orienterede acykliske grafer

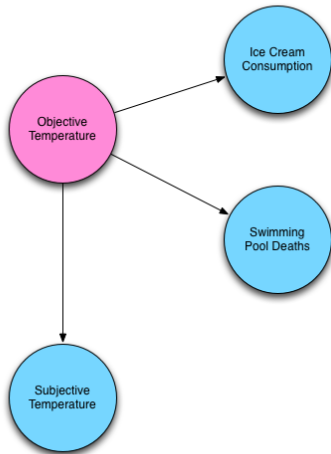
Erik Gahner Larsen

Kausalanalyse i offentlig politik

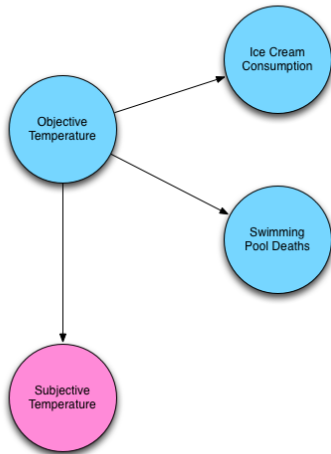
Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

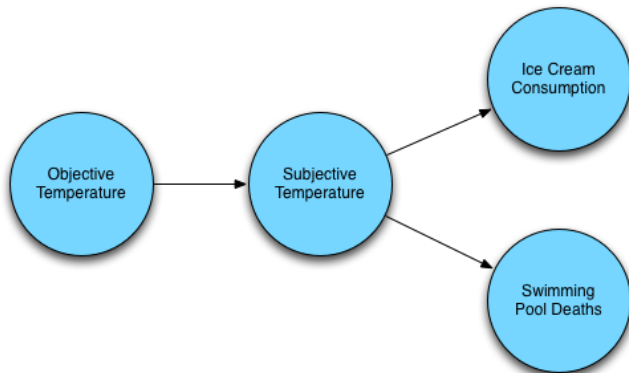
Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

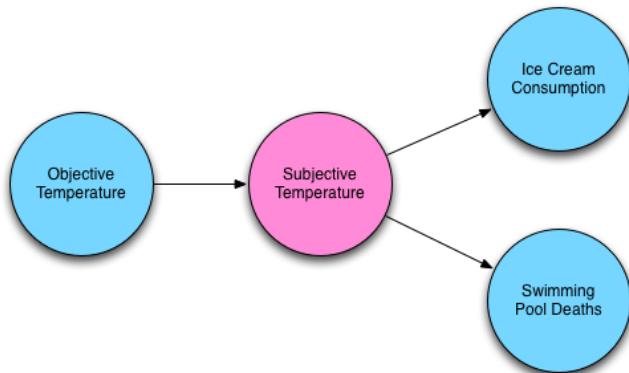
Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

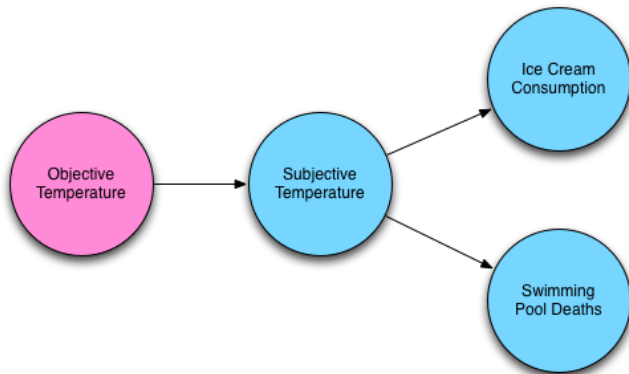
Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

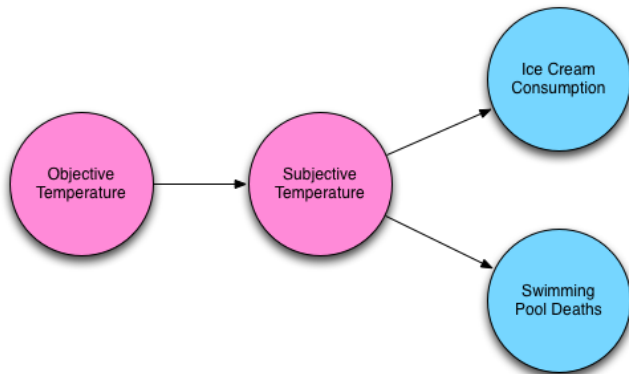
Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

Hvad skal/kan vi kontrollere for? (White 2016)

Dagsorden

- ▶ Kausalitet og orienterede acykliske grafer
- ▶ Terminologi
- ▶ Applikationer
- ▶ Potentielle udfald, validitet og orienterede acykliske grafer

Seminaropgaven

- ▶ Næste deadline: **1 dag**
- ▶ Omkring 5 sider
- ▶ Indhold:
 - ▶ Kort beskrivelse af emne
 - ▶ Gerne én eller to konkrete ideer
 - ▶ En reference eller to til relevant litteratur
- ▶ Send til: egl@sam.sdu.dk

Kausalmodeller

- ▶ Lektion 3: Rubins kausalmodel
 - ▶ Fokus på potentielle udfald
 - ▶ Definition af en kausaleffekt
 - ▶ Antagelser (SITA, SUTVA)
- ▶ Lektion 4: Campbells kausalmodel
 - ▶ Validitetstypologi
 - ▶ Forskellige validitetsbegreber
 - ▶ Validitetstrusler
- ▶ I dag: Pearls kausalmodel
 - ▶ Grafteori
 - ▶ Ikke-parametrisk stianalyse
 - ▶ Kompatibelt med Rubins kausalmodel

Kausaleffekter: Mange veje til Rom

- ▶ Vi er interesseret i kausale mekanismer
 - ▶ Mange måder hvorpå de kan studeres
 - ▶ Orienterede acycliske grafer
 - ▶ En god måde at formulere kausale ideer og evaluere deres konsekvenser
- ▶ Simple regler som alle relevante kontrolvariable siger os ikke meget
- ▶ Hovedpointe: Der er mange måder hvorpå man identificere en kausal effekt
 - ▶ Vi skal kigge på tre identifikationsstrategier vha. DAG

Fire relationer mellem to variable

- ▶ X og Y kan være forbundne til hinanden på fire måder
 - ▶ Direct causation: $X \rightarrow Y$
 - ▶ Reverse causation: $X \leftarrow Y$
 - ▶ Confounding: $X \leftarrow C \rightarrow Y$
 - ▶ Collider: $X \rightarrow C \leftarrow Y$
- ▶ (Beklager, *mange* engelske begreber)

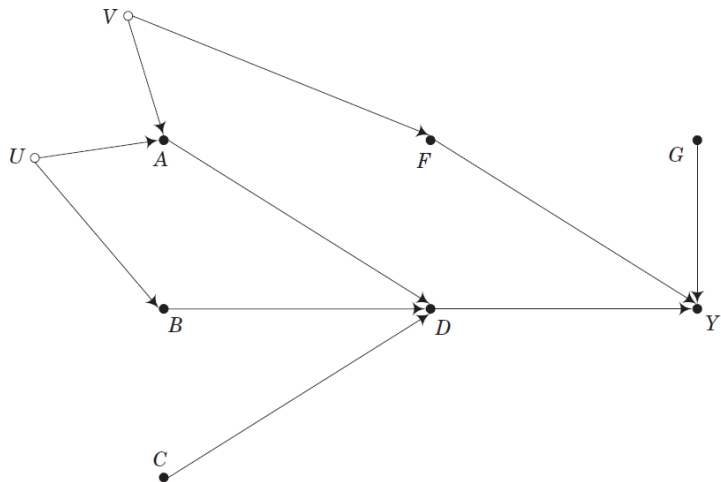
Directed acyclic graphs (DAGs)

- ▶ DAG
 - ▶ Directed acyclic graphs/orienterede acycliske grafer
 - ▶ Kausalmodel, graf uden kredse
 - ▶ Kausale grafer der forbinder variable gennem pile
 - ▶ Framework til at forstå konditionelle korrelationer
- ▶ Ekspliciterer kausale antagelser omkring relationen mellem variable (*nodes*)
 - ▶ En kvalitativ kausalmodel omkring verden
- ▶ Kan bruges til at udlede (partielle) korrelationer mellem variable i modellen
 - ▶ Belyse hvilke korrelationer der er af kausal karakter
 - ▶ Belyse hvilke korrelationer der *ikke* er af kausal karakter

DAGs: Tre overordnede elementer

1. Variable (*nodes*)
2. Pile (*edges, arcs*)
3. *Manglende* pile (stærke antagelser)

DAG, eksempel

Node

- ▶ Node: Variabel
- ▶ Illustreret med et bogstav (A, B, C etc.)
- ▶ Observeret stokastisk variabel
 - ▶ Representeret med fyldte cirkler (●)
- ▶ Uobserveret stokastisk variabel
 - ▶ Representeret med hule cirkler (○)

Pile (directed edges/arcs)

- ▶ En pil i én retning der går fra en node til en anden
 - ▶ Forbinder to nodes
 - ▶ Mulige kausale effekter
 - ▶ Indikerer retningen på en kausal relation
- ▶ Manglende pile er afgørende antagelser
- ▶ Der er også pile der fører til to nodes (*bidirected edges*)
 - ▶ Kurvet sti der viser en uobserveret node der påvirker to nodes

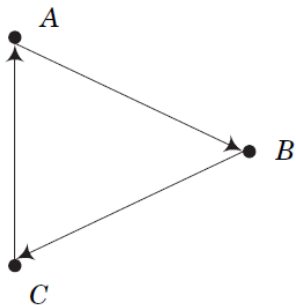
Sti (path)

- ▶ En sti er en sekvens af pile, der forbinder to nodes
 - ▶ En sti krydser ikke en node mere end en gang
- ▶ Stier kan være åbne eller lukkede (eksempler følger!)
 - ▶ Alle stier driver en forbindelse med mindre de er blokeret
 - ▶ Blokerede stier kan få fjernet deres blokering
 - ▶ En sti med *colliding* pile er lukket
 - ▶ Betingelser (“*condtions*”) man på en collider (evt. kontrollerer i en regression), åbner stien (fjerner blokeringen)
 - ▶ Også for nodes der er direkte eller indirekte påvirket af den pågældende node
 - ▶ (kontrollerer man på en node der påvirkes af en *collider*, åbner stien)
 - ▶ Betingelser man på en ikke-collider, lukker stien
 - ▶ Betingelser man ikke på en collider, forbliver den lukket
- ▶ Forskellige stier
 - ▶ Back-door paths, front-door paths

Hvorfor DAGs?

- ▶ Formelt og generelt framework
- ▶ Eksplicit valg og fravalg af variable i empiriske analyser
 - ▶ Fokus på kausale antagelser
- ▶ Kan bruges til at udlede implikationer
- ▶ Perfekt til at illustrere mange udfordringer ift. kausal inferens
 - ▶ Især mere komplekse kausalmodeller
- ▶ En masse figurer (kan forstås uden algebra)
- ▶ Kan bruges til at visualisere og sammenligne forskellige identifikationsstrategier (Steiner et al. 2015)
- ▶ Kan bruges til at repræsentere nødvendige og tilstrækkelige kausale relationer (kendt fra QCA, process tracing m.v.)

Cyklisk graf (*ikke* en DAG)

Orienteret acyclisk graf

- ▶ DAG er orienteret så det ikke er muligt at følge pilene og ramme den samme *node* igen
- ▶ Ingen simultanitet
 - ▶ Vi tillader ikke at to variable simultant påvirker hinanden direkte eller indirekte
- ▶ Tænk tid: Fremtiden kan ikke forårsage fortiden
- ▶ Hvis man er interesseret i feedbacks: komplekst!

Hvordan ikke-parametrisk?

- ▶ Ikke-parametrisk fordi der ikke er nogle antagelser omkring parametrene i modellen
- ▶ Mere specifikt ingen antagelser omkring:
 1. Distributionen af variablene i DAG
 2. Den funktionelle form

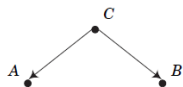
DAGs, tre elementer

- ▶ Alle DAGs kan konstrueres af tre elementer:
 - ▶ Chains
 - ▶ $X \rightarrow Y$
 - ▶ Forks
 - ▶ $X \leftarrow C \rightarrow Y$
 - ▶ Inverted forks
 - ▶ $X \rightarrow C \leftarrow Y$
- ▶ De elementer skaber korrelationer via:
 - ▶ Kausalitet
 - ▶ Confounders
 - ▶ Colliders

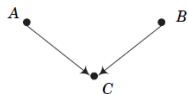
DAGs, tre elementer

(a) Mediation

(b) Mutual dependence

(c) Mutual causation

Mere terminologi: familiestrukturen

- ▶ Descendent, child, ancestor, parent, grandparent
 - ▶ Eksempel: $A \rightarrow B \rightarrow C$
- ▶ *Parents* af en node: alle nodes der direkte påvirker en node
 - ▶ $pa(C) = \{B\}$
- ▶ *Grandparents* af en node: alle nodes der påvirker *parents*
 - ▶ $gp(C) = \{A\}$
- ▶ *Children* af en node: alle nodes direkte påvirket af en node
 - ▶ $child(A) = \{B\}$
- ▶ *Descendants* af en node: alle nodes direkte eller indirekte påvirket af en node
 - ▶ $desc(A) = \{B, C\}$
- ▶ *Ancestors* af en node: alle nodes der direkte eller indirekte påvirker en node
 - ▶ $an(C) = \{A, B\}$

Conditioning

- ▶ Kan finde sted i analysestadiet eller i dataindsamlingsprocessen
- ▶ Betinge en node, *conditioning*
 - ▶ Overordnet: introducere information omkring en variabel i analysen
- ▶ Kan finde sted på mange måder i praksis
 - ▶ Kontrol (regression)
 - ▶ Stratificering (krydstabulering)
 - ▶ Subgroup analyse (split sample)
 - ▶ Stikprøveudvælgelse
 - ▶ Frafald etc.

Collider

- ▶ *Collider*: En node hvor to eller flere pile mødes
 - ▶ Colliders er i relation til en *path*, ikke én *edge*
- ▶ Enhver endogen variabel der har to eller flere årsager er en *collider* i en sti
 - ▶ Endogene variable er ofte *colliders*
 - ▶ Desværre ikke noget politologer fokuserer meget på
- ▶ Et af de vigtigste koncepter med væsentlige implikationer!
 - ▶ En brugbar indsigt fra Pearl's framework
 - ▶ Relateret til selektion på den afhængige variabel og betingning på en endogen variabel
 - ▶ Altså hvad der finder sted i *mange* studier

d-separation og d-connection

- ▶ d-separation: grafisk test for om to sets af nodes er uafhængige efter kontrol for et tredje set
 - ▶ $d = \text{directional}$
 - ▶ udleder testbare implikationer af en model
- ▶ To nodes er d-connected hvis der er en åben sti mellem dem
 - ▶ Blokeret, d-separated, ingen forbindelse
 - ▶ Ikke blokeret, d-connected, forbindelse
- ▶ Hvis to variable er d-separated: statistisk uafhængige efter kontrol for en eller flere variable (ingen partiel korrelation)
 - ▶ Hvis to variable ikke er d-separated: afhængige, åbne, d-connected

d-separation og d-connection

- ▶ Eksempel: $A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D \leftarrow E \leftarrow F \rightarrow G$
 - ▶ Collider: D
 - ▶ A-B-C-D er ikke blokeret, så A og D er d-connected
 - ▶ D-E-F-G er ikke blokeret, så D og G er d-connected
 - ▶ A og G er d-separated
 - ▶ Ved at betinge på D, åbnes stien og A og G er d-connected

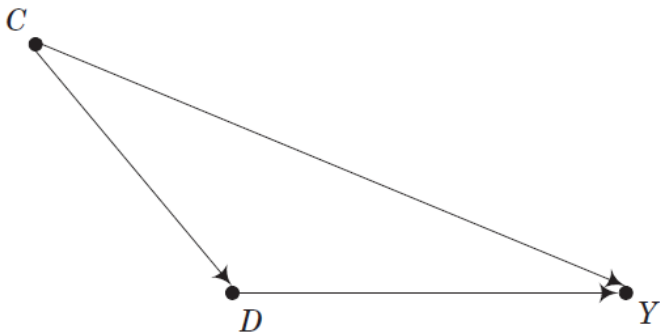
Betinge på en collider

- ▶ “*Conditioning on a collider*”
 - ▶ Berksons Paradoks
- ▶ *Conditioning* på en *collider* kan **skabe** en spuriøs korrelation mellem de to nodes i en *inverted fork*
- ▶ I praksis: Vi kan ikke bare inkludere et hav af kontrolvariable i en regressionsmodel og undgå spuriøse korrelationer
 - ▶ Vi kan tværtimod skabe spuriøse korrelationer

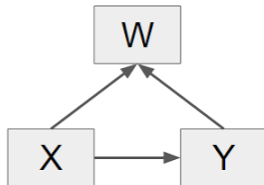
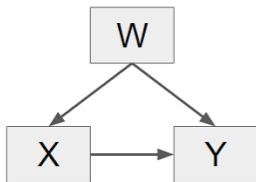
Eksempel: Regression, confounder og collider

- ▶ Hvilke variable er det OK at kontrollere for?
 - ▶ Confounders, generelt OK
 - ▶ Colliders, farligt!
 - ▶ Og hvis collideren er en del af dataudvælgelsen, kan det ikke klares i analysen

Conditioning på en confounder (generelt OK)

Eksempel: Regression, confounder og collider (Ogorek 2016)

Eksempel: Regression (Ogorek 2016)

► Confounding

```
N <- 100000  
  
w <- rnorm(N)  
  
x <- .5 * w + rnorm(N)  
  
y <- .3 * w + .4 * x + rnorm(N)
```

Eksempel: Regression (Ogorek 2016)

► Confounding

```
summary(lm(y ~ x))$coef
```

##	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
## (Intercept)	0.000608	0.00327	0.186	0.852
## x	0.518146	0.00293	176.758	0.000

Eksempel: Regression (Ogorek 2016)

► Confounding

```
summary(lm(y ~ x + w))$coef
```

##	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
## (Intercept)	0.0016	0.00316	0.506	0.613
## x	0.3984	0.00316	125.921	0.000
## w	0.2983	0.00352	84.742	0.000

Eksempel: Regression (Ogorek 2016)

► Collider

```
x <- rnorm(N)
```

```
y <- .7 * x + rnorm(N)
```

```
w <- 1.2 * x + .6 * y + rnorm(N)
```

Eksempel: Regression (Ogorek 2016)

► Collider

```
summary(lm(y ~ x))$coef
```

##	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
## (Intercept)	-0.00399	0.00316	-1.26	0.207
## x	0.69692	0.00317	220.11	0.000

Eksempel: Regression (Ogorek 2016)

► Collider

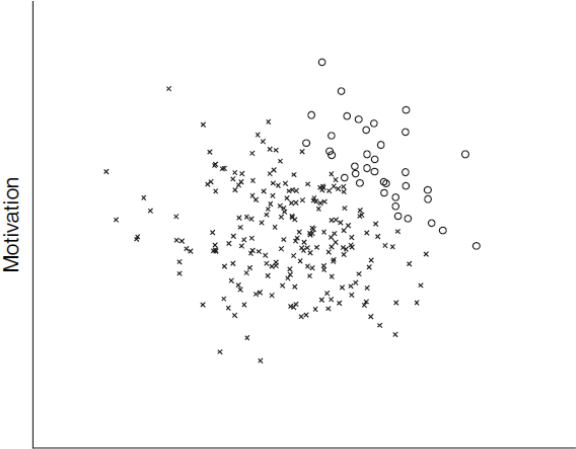
```
summary(lm(y ~ x + w))$coef
```

##		Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
##	(Intercept)	-0.00083	0.00271	-0.306	0.759358
##	x	-0.01777	0.00464	-3.829	0.000129
##	w	0.44056	0.00232	189.887	0.000000

Eksempel: College

- ▶ SAT score (A, test score)
- ▶ Motivation (B, interview rating)
- ▶ College (C = 1 for dem der er optaget på college, C = 0 for dem der er afvist)
- ▶ College er en collider
 - ▶ $A \rightarrow C \leftarrow B$
- ▶ Ingen relation mellem A og B ($\rho = .035$)
- ▶ A og B påvirker C hver ($\rho (A,C) = .641$, $\rho (B,C) = .232$)
- ▶ Betingelser vi på C, får vi en **negativ** korrelation mellem A og B

Eksempel: College

Applicants to a Hypothetical College

x Rejected o Admitted

Tre typer af bias

- ▶ Overcontrol
 - ▶ Betinge på confounders i en sti
- ▶ Confounding bias
 - ▶ Ikke at betinge på bagvedliggende nodes
- ▶ Collider bias
 - ▶ Betinge på colliders

Hvordan kan vi identificere en kausal effekt?

- ▶ Tre ikke-udtømmende måder
 - ▶ Strategi I: Conditioning
 - ▶ Conditioning på variable der blokerer alle back-door stier
 - ▶ Strategi II: Instrumentelle variable
 - ▶ Eksogen variation i en IV
 - ▶ Strategi III: Front-door kriterier (mediatorer)
 - ▶ Find en isoleret og udtømmende node (eller flere nodes) der medierer effekten

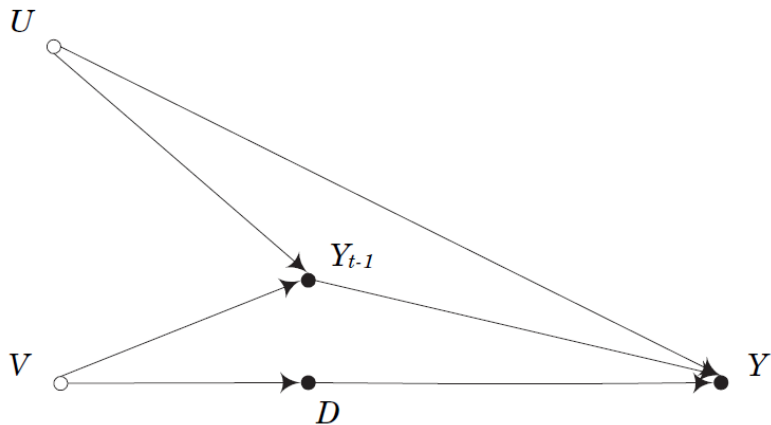
Back-door path

- ▶ En back-door sti fra X til Y er en sti der har en direkte edge til X der er en *ancestor* til X
- ▶ En kausal effekt af X på Y kan identificeres ved at betinge effekten på en observeret variabel der blokerer back-door stier
- ▶ Forskellige strategier
 - ▶ Kontrol
 - ▶ Instrumentel variabel
 - ▶ Mediatorer

Back-door kriterier

- ▶ Hvis en eller flere back-door stier forbinder to nodes (T og Y), kan det at betinge på en tredje variabel kun virke hvis *alle* back-door stier mellem de to nodes blokeres
- ▶ Applicerbar algoritme
 1. Find alle back-door stier, der forbinder T og Y
 2. Undersøg om disse blokeres naturligt
 - ▶ Hvis ja, identifikation
 3. Undersøg om de ikke-blokerede stier kan blokeres ved at betinge nodes der ikke er *descendants* af T
 - ▶ Hvis ja, fortsæt; hvis nej, ingen identifikation
 4. Undersøg om blokeringen i Step 3 åbnede ikke-kausale stier og undersøg om disse kan blokeres
 - ▶ Hvis ja, fortsæt; hvis nej, ingen identifikation
 5. Undersøg om nogle variable der skal betinges på for at blokere en back-door sti er på stien mellem T og Y eller er *descendants* af en variabel på stien mellem T og Y
 - ▶ Hvis ja, ingen idenfifikation; hvis nej; identifikation

Eksempel: Lagged variable, back-door

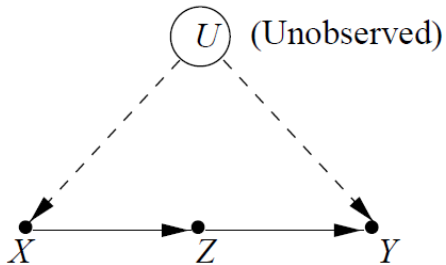
Eksempel: Lagged variable, back-door

- ▶ Ofte bruger vi en lagged afhængig variabel
 - ▶ Y_{t-1}
- ▶ To back-door stier fra D til Y
 - ▶ $D \leftarrow V \rightarrow Y_{t-1} \rightarrow Y$
 - ▶ $D \leftarrow V \rightarrow Y_{t-1} \leftarrow U \rightarrow Y$
- ▶ Y_{t-1} opfylder ikke back-door kriteriet
 - ▶ Blokerer $D \leftarrow V \rightarrow Y_{t-1} \rightarrow Y$, men ikke $D \leftarrow V \rightarrow Y_{t-1} \leftarrow U \rightarrow Y$
- ▶ Hvad sker der ved at kontrollere for Y_{t-1} ?
 - ▶ COLLIDER!!!
 - ▶ Hvilke nodes?

Front-door

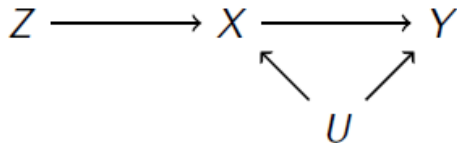
- ▶ Identifikation ved hjælp af en mekanisme
- ▶ Z opfylder front-door kriteriet når:
 - ▶ Z blokerer alle *direkte* stier fra X til Y
 - ▶ Der ikke er nogle åbne back-door stier fra X til Z
 - ▶ X blokerer alle back-door stier fra Z til Y

Simpelt eksempel på front-door

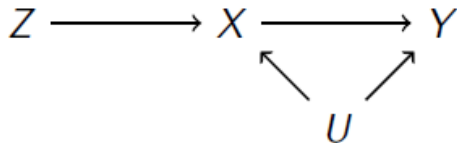
Øvelse: Hvad er hvad?

- ▶ U er en [child/parent] til X og Y
- ▶ X og Y er [descendants/ancestors] af Z
- ▶ Der er en [direkte/ingen] sti fra Z til Y
- ▶ Der er [to/ingen] stier fra Z til U
- ▶ X er en [collider/ikke-collider] i stien $Z \rightarrow X \leftarrow U$
- ▶ X er en [collider/ikke-collider] i stien $Z \rightarrow X \rightarrow Y$

Øvelse: Hvad er hvad?

- ▶ U er en [child/**parent**] til X og Y
- ▶ X og Y er [**descendants**/ancestors] af Z
- ▶ Der er en [**direkte**/ingen] sti fra Z til Y
- ▶ Der er [**to**/ingen] stier fra Z til U
- ▶ X er en [**collider**/ikke-collider] i stien $Z \rightarrow X \leftarrow U$
- ▶ X er en [collider/**ikke-collider**] i stien $Z \rightarrow X \rightarrow Y$

do(x) operator

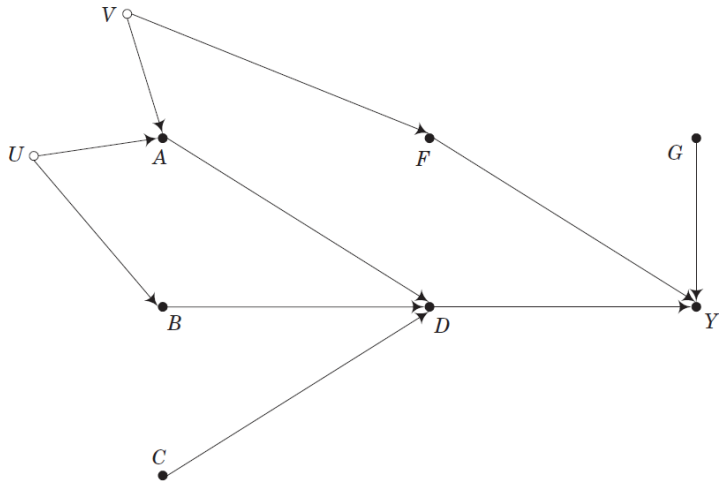
- ▶ Kontrafaktisk kausalitet i DAGs
- ▶ Operatoren erstatter en stokastisk variabel X med en konstant x
 - ▶ Tænk eksperiment, $x = 1$ (stimuli) og $x = 0$ (kontrol)
 - ▶ Fjerner alle edges der pejer til X
- ▶ Bemærk: Kræver *ikke* at X er manipulerbar!
 - ▶ Kan eksempelvis være køn

Kausaleffekt af X på Y (Pearl 2007)

- ▶ Vi kan bruge do-operatoren til at beskrive back-door og front-door kriterierne
- ▶ $Pr(Y|do(X = x))$
- ▶ Kontrolvariable: S
- ▶ Back-door kriteriet:
$$Pr(Y|do(X = x)) = \sum_s Pr(Y|X = x, S = s)Pr(S = s)$$
- ▶ Front-door kriteriet:

$$Pr(Y|do(X = x)) = \sum_s Pr(Y|S = s, X = x) \sum_{x'} Pr(Y|X = x', S = s)Pr(X = x')$$

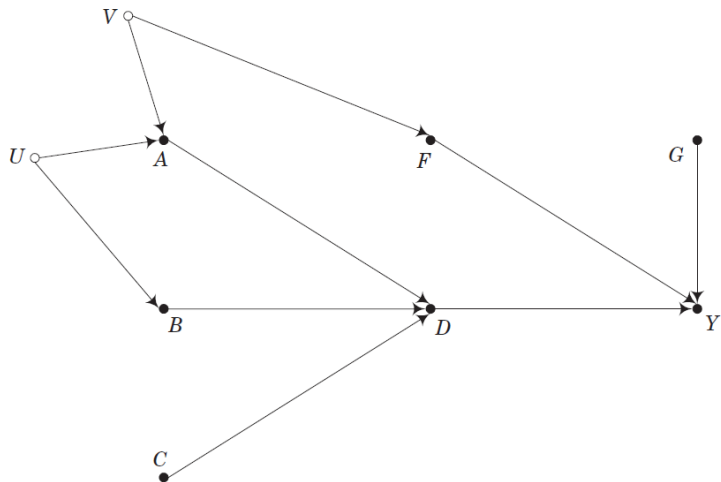
Hvad skal vi betinge på for at identificere effekten af D på Y?

Hvad skal vi betinge på for at identificere effekten af D på Y?

- ▶ To back-door stier mellem D og Y
 - ▶ $D \leftarrow A \leftarrow V \rightarrow F \rightarrow Y$
 - ▶ $D \leftarrow B \leftarrow U \rightarrow A \leftarrow V \rightarrow F \rightarrow Y$
 - ▶ A er collider i den anden back-door sti.
1. F. F overholder back-door kriteriet, så vi kan identificere effekten af D på Y
 2. A og B. A er en midtervariabel i $D \leftarrow A \leftarrow V$ (og kan dermed blokere V). B er midtervariabel i $D \leftarrow B \leftarrow U$. A er dog også en collider variabel ($U \rightarrow A \leftarrow V$), så ved at betinge kun på A, vil vi åbne den anden back-door.
 - ▶ Altså: A og B

Hvilken node vil være et godt instrument?

Hvilken node vil være et godt instrument?

- ▶ C. Eksogen variation i D der overholder front-door kriterie
- ▶ Den eneste effekt C kan have på Y er gennem D

Opsummering

- ▶ DAG faciliterer diskussioner omkring antagelser ifm. kausal inferens
- ▶ DAG gør os bevidst omkring, at vi ikke skal inddrage alle variable i en analyse, for at identificere en kausal effekt
 - ▶ Vi skal fokusere på en bestemt sti
- ▶ Igen: Mange veje til Rom
 - ▶ Forskellige identifikationsstrategier tilgængelig i den samme DAG
- ▶ Mere forklarende model for kausalitet: Eksplicit beskrivelse af under hvilke betingelser X forårsager Y

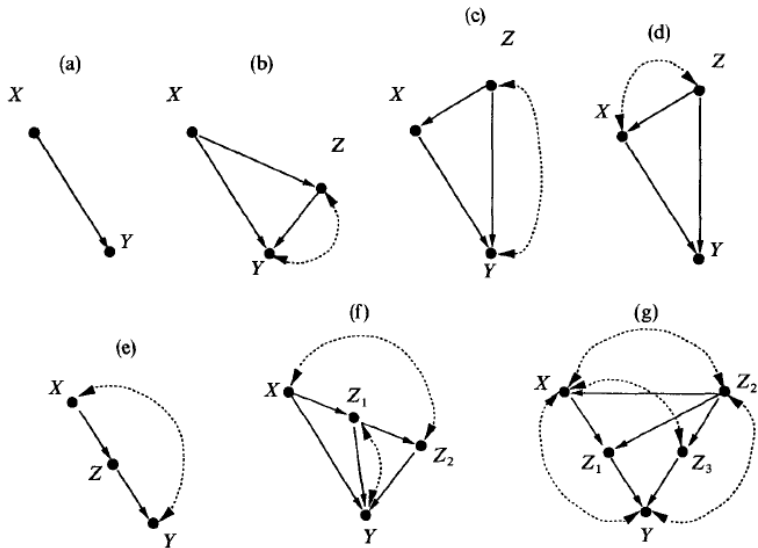
Er der nogle ulemper?

- ▶ Ingen DAG er bedre end de antagelser, der gøres
- ▶ Kausale antagelser er ofte svage og kan ikke ekspliciteres med den præcision, der kræves
- ▶ I "virkeligheden" skal vi ofte gøre os parametriske antagelser for at estimere kausale effekter
- ▶ Det antages at der er effektheterogenitet (igen: ingen antagelser omkring parametre)

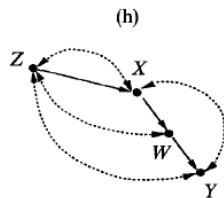
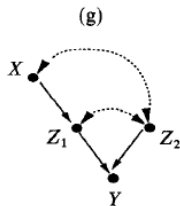
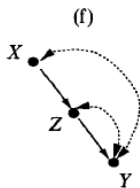
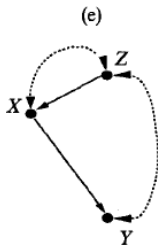
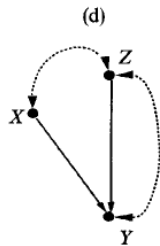
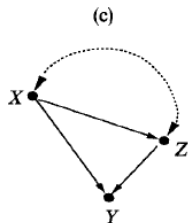
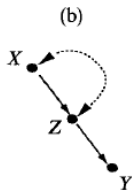
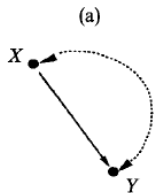
Tre kausalmodeller: ligheder og forskelle

Se tabel

Øvelse: Hvorfor kan vi identificere $X \rightarrow Y$? (Pearl 1995)

Øvelse: Hvorfor kan vi *ikke* identificere $X \rightarrow Y$? (Pearl 1995)

Næste gang

- ▶ I dag var sidste gang om kausale modeller
 - ▶ Potentielle udfald
 - ▶ Validitetstypologi
 - ▶ *Directed acyclic graphs* (DAGs)
- ▶ Næste gang: Præsentation af seminaropgave
- ▶ Mandag, samme tid og sted

Næste gang: præsentation af idé

- ▶ Jeg holder en miniforelæsning
- ▶ Efterfulgt af præsentationer:
 - ▶ 10 minutter (max)
 - ▶ Slides
 - ▶ Kontekst (emne)
 - ▶ Teori (hypotese)
 - ▶ Metode (design)
 - ▶ Videre overvejelser